ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

JULIANE KOKOTT

της 15ης Ιανουαρίου 2009 [1]

I — Εισαγωγή

1. Η παρούσα διαδικασία εδράζεται σε δύο διαφορετικές προδικασίες. Αφενός, η Επιτροπή προσάπτει στην Ιρλανδία ότι δεν μετέφερε στην εσωτερική έννομη τάξη την οδηγία 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον [2], όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/11/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997 [3] (στο εξής: οδηγία για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων), όσον αφορά τις ιδιωτικές οδούς. Αφετέρου, η Ιρλανδία δεν μετέφερε (πλήρως) στην εσωτερική έννομη τάξη την οδηγία 2003/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, σχετικά με τη συμμετοχή του κοινού στην κατάρτιση ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων που αφορούν το περιβάλλον και με την τροποποίηση, όσον αφορά τη συμμετοχή του κοινού και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, των οδηγιών 85/337/ΕΟΚ και 96/61/ΕΚ [4] του Συμβουλίου, και δεν ενημέρωσε σχετικώς την Επιτροπή.

2. Κύριο αντικείμενο της διαφοράς αποτελεί η πρόσβαση στη δικαιοσύνη κατά το ιρλανδικό χωροταξικό δίκαιο. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει ιδίως να επισημανθεί μια αντίφαση ως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής: αφενός, η Επιτροπή επιμένει ότι επικρίνει μόνον την έλλειψη μέτρων μεταφοράς και όχι την ποιότητά τους. Αφετέρου, πραγματεύεται διεξοδικά την ποιότητα των ιρλανδικών μέτρων μεταφοράς, ήτοι το ζήτημα αν ορισμένα μέτρα μεταφοράς που θέσπισε η Ιρλανδία ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της οδηγίας 2003/35.

II — Νομικό πλαίσιο

3. Η οδηγία 2003/35 αποβλέπει στην εφαρμογή ορισμένων διατάξεων της Συμβάσεως για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα [5] (στο εξής: Σύμβαση του Aarhus), την οποία υπέγραψε η Κοινότητα στις 25 Ιουνίου 1998 στο Aarhus (Δανία) [6].

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.
2 — ΕΕ L 175, σ. 40.
3 — ΕΕ L 73, σ. 5.
4 — ΕΕ L 156, σ. 17.
5 — ΕΕ 2005, L 124, σ. 4.
6 — Εγκριθείσα με την απόφαση 2005/370/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 2005 (ΕΕ L 124, σ. 1). Το κείμενο της συμβάσεως δημοσιεύεται μετά την απόφαση.

Α — *Η Σύμβαση του Aarhus*

4. Το άρθρο 2, παράγραφος 5, της Συμβάσεως του Aarhus δίνει τον ορισμό της έννοιας του ενδιαφερόμενου κοινού και στο πλαίσιο αυτό καθορίζει τους ωφελούμενους μη κυβερνητικούς οργανισμούς:

«Για τους σκοπούς της παρούσας σύμβασης, νοούνται ως:

[…]

5. “[τ]ο ενδιαφερόμενο κοινό”, το κοινό που επηρεάζεται ή ενδέχεται να επηρεασθεί από τη λήψη αποφάσεων για το περιβάλλον, ή έχει συμφέρον από αυτές για τους σκοπούς του παρόντος ορισμού, οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί που προωθούν την περιβαλλοντική προστασία και πληρούν οποιεσδήποτε προϋποθέσεις κατά το εθνικό δίκαιο θεωρείται ότι έχουν συμφέρον.»

5. Με το άρθρο 3, παράγραφος 1, καθορίζεται ο τρόπος με τον οποίον τα συμβαλλόμενα μέρη εφαρμόζουν τη σύμβαση:

«Κάθε μέρος λαμβάνει τα αναγκαία νομοθετικά, κανονιστικά και λοιπά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για την επίτευξη συμβατότητας μεταξύ των διατάξεων για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας σύμβασης σχετικά με τις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, καθώς και κατάλληλα μέτρα επιβολής, προκειμένου να θεσπίσει και να διατηρεί ένα σαφές, διαφανές και συνεπές πλαίσιο για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας σύμβασης.»

6. Πρέπει να γίνει αναφορά στο άρθρο 3, παράγραφος 8, καθόσον η διάταξη αυτή προβαίνει σε επισήμανση ως προς τα δικαστικά έξοδα:

«Κάθε μέρος εξασφαλίζει ότι τα άτομα που ασκούν τα δικαιώματά τους σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας σύμβασης δεν υφίστανται κυρώσεις, ούτε διώκονται, ούτε παρενοχλούνται κατά οποιονδήποτε τρόπο για την ανάμιξή τους. Η παρούσα διάταξη δεν επηρεάζει τις εξουσίες των εθνικών δικαστηρίων να επιδικάζουν εύλογες δαπάνες σε δικαστικές διαδικασίες.»

7. Το άρθρο 6 περιέχει ρυθμίσεις σχετικά με τη συμμετοχή του κοινού κατά την έγκριση ορισμένων σχεδίων, τα οποία είτε περιλαμβάνονται ρητώς στο παράρτημα Ι της Συμβάσεως είτε μπορούν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

8. Το άρθρο 9, παράγραφος 2, ρυθμίζει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε συσχετισμό με την προβλεπόμενη στη σύμβαση συμμετοχή του κοινού:

«Κάθε μέρος, στο πλαίσιο της εθνικής του νομοθεσίας, εξασφαλίζει ότι το ενδιαφερόμενο κοινό:

α) το οποίο έχει επαρκές συμφέρον ή, εναλλακτικά,

β) το οποίο ισχυρίζεται προσβολή δικαιώματος, σε περίπτωση που η διοικητική δικονομία ενός μέρους το απαιτεί ως προϋπόθεση,

διαθέτει πρόσβαση σε διαδικασία επανεξέτασης ενώπιον δικαστηρίου ή/και άλλου ανεξάρτητου και αμερόληπτου φορέα που καθορίζεται δια νόμου, προκειμένου να προσβάλει την ουσιαστική και τυπική νομιμότητα οποιασδήποτε απόφασης, πράξης ή παράλειψης που υπόκειται στις διατάξεις του άρθρου 6 και, σε περίπτωση που προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο και υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 3, άλλων σχετικών διατάξεων της παρούσας σύμβασης.

Τι είναι αυτό που συνιστά επαρκές συμφέρον και προσβολή δικαιώματος προσδιορίζεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του εθνικού δικαίου και σύμφωνα με τον στόχο να παρέχεται στο ενδιαφερόμενο κοινό ευρεία πρόσβαση στη δικαιοσύνη εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας σύμβασης. Για τον σκοπό αυτόν, κρίνεται επαρκές για τον σκοπό του στοιχείου α), το συμφέρον οποιουδήποτε μη κυβερνητικού οργανισμού ο οποίος πληροί τις απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 5. Οι εν λόγω οργανισμοί θεωρείται επίσης ότι έχουν δικαιώματα που μπορούν να προσβληθούν για τον σκοπό του στοιχείου β).

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν αποκλείουν τη δυνατότητα προκαταρκτικής διαδικασίας επανεξέτασης ενώπιον διοικητικής αρχής και δεν επηρεάζουν την απαίτηση να εξαντληθούν οι διαδικασίες διοικητικής επανεξέτασης πριν από την προσφυγή σε διαδικασίες δικαστικής επανεξέτασης, σε περίπτωση που υφίσταται η εν λόγω απαίτηση βάσει του εθνικού δικαίου.»

9. Οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου 9 περιέχουν και άλλες προϋποθέσεις όσον αφορά τις ένδικες διαδικασίες:

«(4) Επιπλέον, και υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 1, οι διαδικασίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2 και 3, προβλέπουν κατάλληλη και αποτελεσματική επανόρθωση, συμπεριλαμβανομένων προσωρινών μέτρων, όπως ενδείκνυται, και είναι αμερόληπτες, δίκαιες, έγκαιρες και μη απαγορευτικά δαπανηρές. Οι αποφάσεις κατά το παρόν άρθρο δίδονται εγγράφως ή καταγράφονται. Στις αποφάσεις των δικαστηρίων, και όποτε είναι δυνατόν των άλλων φορέων, έχει πρόσβαση το κοινό.

(5) Προκειμένου να προάγει την αποτελεσματικότητα των διατάξεων του παρόντος άρθρου, κάθε μέρος εξασφαλίζει την παροχή στο κοινό πληροφοριών σχετικά με την πρόσβαση σε διαδικασίες διοικητικής και δικαστικής επανεξέτασης και μελετά την καθιέρωση ενδεδειγμένων μηχανισμών αρωγής για την άρση ή τη μείωση οικονομικών και άλλων εμποδίων στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη.»

B — *Η οδηγία 2003/35*

10. Το άρθρο 3 της οδηγίας 2003/35 περιέχει τροποποιήσεις της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

11. Το σημείο 1 ορίζει την έννοια του όρου «ενδιαφερόμενο κοινό» ως εξής:

«“ενδιαφερόμενο κοινό”: το κοινό το οποίο θίγεται ή ενδέχεται να θιγεί ή του οποίου διακυβεύονται συμφέροντα από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σχετικά με το περιβάλλον που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 για τους σκοπούς του παρόντος ορισμού, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις που προάγουν την προστασία του περιβάλλοντος και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις οι οποίες καθορίζονται από την οικεία εθνική νομοθεσία, θεωρούνται ότι έχουν συμφέροντα.»

12. Το σημείο 7 αφορά την πρόσβαση στη δικαιοσύνη:

«Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

“*Άρθρο 10α*

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, σύμφωνα με το εθνικό νομικό τους σύστημα, κάθε μέλος του ενδιαφερόμενου κοινού:

α) που έχει επαρκές συμφέρον, ή εναλλακτικά,

β) που υποστηρίζει ότι επέρχεται προσβολή δικαιώματος, εάν αυτό απαιτείται ως προϋπόθεση από το δικονομικό διοικητικό δίκαιο ενός κράτους μέλους,

έχει πρόσβαση σε μια διαδικασία εξέτασης ενώπιον δικαστηρίου ή άλλου ανεξάρτητου και αμερόληπτου οργάνου συσταθέντος νομοθετικώς, προκειμένου να αμφισβητήσει την ουσιαστική ή τη διαδικαστική νομιμότητα αποφάσεων, πράξεων ή παραλείψεων που εμπίπτουν στις διατάξεις της παρούσας οδηγίας περί συμμετοχής του κοινού.

Τα κράτη μέλη καθορίζουν σε ποια φάση είναι δυνατόν να προσβάλλονται αποφάσεις, πράξεις ή παραλείψεις.

Τα κράτη μέλη καθορίζουν τι αποτελεί επαρκές συμφέρον και τι προσβολή δικαιώματος, με σταθερό στόχο να παρέχεται στο ενδιαφερόμενο κοινό ευρεία πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Προς τούτο, το συμφέρον κάθε μη κυβερνητικής οργάνωσης που πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 1 παράγραφος 2, θεωρείται επαρκές για τους σκοπούς του στοιχείου α) του παρόντος άρθρου. Οι οργανώσεις αυτές θεωρείται επίσης ότι έχουν δικαιώματα που μπορούν να προσβληθούν, για τους σκοπούς του στοιχείου β) του παρόντος άρθρου.

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν αποκλείουν τη δυνατότητα μιας προκαταρκτικής διαδικασίας αναθεώρησης ενώπιον διοικητικής αρχής και δεν θίγουν την απαίτηση να εξαντλούνται οι διοικητικές διαδικασίες αναθεώρησης πριν από την προσφυγή σε δικαστικές διαδικασίες αναθεώρησης, όπου υφίσταται τέτοιου είδους απαίτηση κατά την εθνική νομοθεσία.

Οι σχετικές διαδικασίες πρέπει να είναι ορθές, δίκαιες, εμπρόθεσμες και να μην έχουν απαγορευτικό κόστος.

Για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των διατάξεων του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να τίθενται στη διάθεση του κοινού οι πρακτικές πληροφορίες σχετικά με την πρόσβαση στις διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες αναθεώρησης.”»

13. Το άρθρο 4 της οδηγίας 2003/35 περιέχει τροποποιήσεις της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1996, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης [7]. Η παράγραφος 4 έχει κατ' ουσίαν την ίδια διατύπωση με το νέο

7 — ΕΕ L 257, σ. 26, που κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2008/1/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2008, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (ΕΕ L 24, σ. 8).

άρθρο 10α της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Γ — *Το ιρλανδικό δίκαιο*

14. Οι διάδικοι ερίζουν κυρίως για τη μεταφορά των ανωτέρω διατάξεων στην ιρλανδική έννομη τάξη με τον Planning and Development Act 2000 [8], όπως τροποποιήθηκε με τον Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006 [9]. Τα section 50 και 50A διέπουν τις ενδεχόμενες προσφυγές κατά ορισμένων μέτρων σχεδιασμού.

15. Το απαραίτητο έννομο συμφέρον προς άσκηση προσφυγής ρυθμίζεται με το section 50A, παράγραφος 3:

«(3) Το δικαστήριο δεν χορηγεί την κατά το άρθρο 50 άδεια αν δεν έχει πειστεί ότι

(a) υπάρχουν σοβαροί λόγοι για να θεωρηθεί ότι η εν λόγω απόφαση ή πράξη είναι άκυρη ή πρέπει να ακυρωθεί, και

(b) (i) ο αιτών έχει ουσιώδες συμφέρον όσον αφορά το ζήτημα που αποτελεί το αντικείμενο της αιτήσεως, ή

(ii) όταν η εν λόγω απόφαση ή πράξη αφορά σχέδιο το οποίο αναγνωρίζεται από το νυν ισχύον άρθρο 176 ή από διατάξεις που θεσπίζονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου αυτού ως σχέδιο το οποίο ενδέχεται να έχει σημαντικές συνέπειες για το περιβάλλον, ο αιτών

(I) είναι φορέας ή οργανισμός (αλλά όχι κρατική ή δημόσια αρχή ή κυβερνητικός οργανισμός ή υπηρεσία) του οποίου οι στόχοι ή οι σκοποί άπτονται της προαγωγής της προστασίας του περιβάλλοντος,

8 — Νόμος αριθ. 30 του 2000.
9 — Νόμος αριθ. 27 του 2006.

(II) έχει επιδιώξει τους στόχους ή τους σκοπούς αυτούς κατά τη διάρκεια της δωδεκάμηνης περιόδου που προηγήθηκε της ημερομηνίας υποβολής της αιτήσεως και

(III) πληροί τις (πιθανές) προϋποθέσεις τις οποίες θα έπρεπε να πληροί, δυνάμει του άρθρου 37, παράγραφος 4, στοιχείο d, σημείο (iii), ένας φορέας ή ένας οργανισμός σε περίπτωση προσφυγής βάσει του άρθρου 37, παράγραφος 4, στοιχείο c (και προς τούτο, οποιαδήποτε προϋπόθεση επιβάλλεται από το άρθρο 37, παράγραφος 4, στοιχείο e, σημείο iv, θα ισχύει ως εάν ή αναφορά που πραγματοποιεί στον τομέα στον οποίον εμπίπτει η απόφαση κατά της οποίας βάλλει η προσφυγή ήταν αναφορά στον τομέα στον οποίον εμπίπτει η απόφαση ή η πράξη που αποτελεί το αντικείμενο της κατά το άρθρο 50 αιτήσεως χορηγήσεως αδείας).»

16. Το section 50A, παράγραφος 4, αποσαφηνίζει ότι το εν λόγω ουσιώδες συμφέρον δεν περιορίζεται σε κτηματικά ή οικονομικά συμφέροντα.

17. Το άρθρο 50Α, παράγραφοι 10 και 11, στοιχείο b, υποχρεώνει τα δικαστήρια σε ταχεία διεκπεραίωση των εν λόγω δικών, στο μέτρο που αυτό συμβιβάζεται με την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Το άρθρο 50Α, παράγραφος 12, του PDA επιτρέπει τη θέσπιση πρόσθετων κανόνων για την επιτάχυνση της διαδικασίας.

III — Οι προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίες και τα αιτήματα των διαδίκων

18. Η υπό κρίση προσφυγή θεμελιώνεται σε δύο διαδικασίες έρευνας της Επιτροπής.

19. Στο πλαίσιο της πρώτης διαδικασίας, η Επιτροπή επέκρινε μεταξύ άλλων το ότι τα ιδιωτικά έργα οδοποιίας αυτά καθ' εαυτά δεν εμπίπτουν στις ιρλανδικές ρυθμίσεις περί εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Στις 18 Οκτωβρίου 2002, η Επιτροπή κάλεσε την Ιρλανδία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Μετά την απάντηση της Ιρλανδίας στις 5 Μαρτίου 2003, η Επιτροπή εξέδωσε στις 11 Ιουνίου 2003 αιτιολογημένη γνώμη. Η Ιρλανδία απάντησε με έγγραφο της 10ης Νοεμβρίου 2003.

20. Η δεύτερη διαδικασία έχει ως αντικείμενο τη μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη της οδηγίας 2003/35. Στις 28 Ιουλίου 2005, η Επιτροπή κάλεσε την Ιρλανδία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επειδή δεν είχε ανακοινώσει μέτρα μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη. Η απάντηση της Ιρλανδίας φέρει ημερομηνία 7 Σεπτεμβρίου 2005. Κατόπιν αυτού, η Επιτροπή εξέδωσε στις 19 Δεκεμβρίου 2005 μια πρώτη αιτιολογημένη γνώμη, στην οποία η Ιρλανδία απάντησε στις 14 Φεβρουαρίου 2006. Ακολούθησε δεύτερη αιτιολογημένη γνώμη της 18ης Οκτωβρίου 2006, με την οποία η Επιτροπή έταξε στην Ιρλανδία μια τελευταία προθεσμία δύο μηνών, ήτοι μέχρι τις

18 Δεκεμβρίου 2006, προκειμένου να μεταφέρει την οδηγία στην εσωτερική έννομη τάξη. Η Ιρλανδία, αφού προέβη σε διάφορες ανακοινώσεις σχετικά με τροποποιήσεις του ιρλανδικού δικαίου στις 30 Νοεμβρίου 2006, 18 Δεκεμβρίου 2006 και 18 Ιανουαρίου 2007, απάντησε στις 27 Φεβρουαρίου 2007.

21. Κατόπιν αυτού, η Επιτροπή συνένωσε τις δύο διαδικασίες και άσκησε στις 7 Σεπτεμβρίου 2007 την υπό κρίση προσφυγή.

22. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να διαπιστώσει ότι η Ιρλανδία, μη λαμβάνοντας, σύμφωνα με τα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 4, παράγραφοι 2 έως 4, της οδηγίας 85/337, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/11, όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσει ότι, πριν από τη χορήγηση της άδειας, τα έργα που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον τα οποία εμπίπτουν στην κατηγορία «κατασκευή οδών» του παραρτήματος ΙΙ, σημείο 10, στοιχείο ε΄, της οδηγίας 85/337 υποβάλλονται, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 της οδηγίας, σε διαδικασία λήψεως αδείας και σε εκτίμηση των επιπτώσεών τους, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή·

— να διαπιστώσει ότι η Ιρλανδία, μη θεσπίζοντας τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για τη συμμόρφωσή της προς τα άρθρα 3, παράγραφοι 1 και 3 έως 7, και 4, παράγραφοι 1 έως 6, της οδηγίας 2003/35, ή, εν πάση περιπτώσει, μη γνωστοποιώντας τις εν λόγω διατάξεις στην Επιτροπή, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 6 της οδηγίας αυτής·

— να καταδικάσει την Ιρλανδία στα δικαστικά έξοδα.

23. Η Ιρλανδία ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή.

24. Μετά το πέρας της εγγράφου διαδικασίας, οι διάδικοι αγόρευσαν ενώπιον του Δικαστηρίου στις 27 Νοεμβρίου 2008.

IV — Νομική εκτίμηση

25. Θα ασχοληθώ καταρχάς με τα σημεία ως προς τα οποία υπάρχει ελάχιστη ή και καμία διαφωνία μεταξύ των διαδίκων για να επικεντρωθώ εν συνεχεία στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Α — *Επί των ρυθμίσεων περί ιδιωτικών οδών*

26. Κατά την Επιτροπή, η Ιρλανδία δεν έλαβε όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσει ότι οι απαιτήσεις της οδηγίας ισχύουν για τα έργα που εμπίπτουν στην κατηγορία «κατασκευή οδών» του παραρτήματος ΙΙ, σημείο 10, στοιχείο ε΄, της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Οι απαιτήσεις αυτές δεν ισχύουν όσον αφορά τις ιδιωτικές οδούς.

27. Η έννοια του όρου «οδός» στην οδηγία για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν εμπεριέχει διάκριση μεταξύ ιδιωτικής ή δημόσιας οδού. Συνεπώς, θα ήταν ασυμβίβαστο με το ευρύ πεδίο εφαρμογής της οδηγίας το να εξαιρούνται οι ιδιωτικές οδοί [10]. Ούτε η Ιρλανδία αμφισβητεί ότι η έννοια του όρου «οδός» κατά την έννοια αυτής της κατηγορίας έργων περιλαμβάνει καταρχήν και τα ιδιωτικά έργα οδοποιίας. Απεναντίας, η Ιρλανδία προέβη στη σχετική συμπλήρωση των οικείων διατάξεων. Επειδή όμως οι τροποποιήσεις αυτές έλαβαν χώρα μόνο μετά την πάροδο της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη, δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη στην παρούσα διαδικασία.

28. Εν πάση περιπτώσει, οι επιταγές της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων πρέπει να εφαρμόζονται και στις ιδιωτικές οδούς. Αναμφισβήτητα οι ιδιωτικές οδοί αυτές καθ' εαυτές δεν ενέπιπταν πριν από τις τελευταίες τροποποιήσεις στο πεδίο εφαρμογής των οικείων διατάξεων του ιρλανδικού δικαίου. Η Ιρλανδία ισχυρίζεται μεν ότι οι ως άνω οδοί αποτελούν, σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις, τμήμα άλλων σχεδίων. Αυτό όμως δεν αρκεί, εφόσον δεν περιλαμβάνονται όλες οι περιπτώσεις.

29. Συνεπώς, η Ιρλανδία, μη λαμβάνοντας, σύμφωνα με τα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 4, παράγραφοι 2 έως 4, της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσει επαρκώς ότι, πριν από τη χορήγηση της άδειας, τα έργα που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον τα οποία εμπίπτουν στην κατηγορία «κατασκευή οδών» του παραρτήματος ΙΙ, σημείο 10, στοιχείο ε΄, της οδηγίας αυτής υποβάλλονται, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 της εν λόγω οδηγίας, σε διαδικασία λήψεως αδείας και σε εκτίμηση των επιπτώσεών τους, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω οδηγία.

Β — *Μη αμφισβητούμενα σημεία ως προς τη μεταφορά της οδηγίας 2003/35 στην εσωτερική έννομη τάξη*

30. Οι διάδικοι συμφωνούν ότι, κατά το κρίσιμο χρονικό σημείο, το άρθρο 3, παράγραφοι 3, 4, 5 και 6, της οδηγίας 2003/35 δεν είχε ακόμη μεταφερθεί ως προς όλα τα ιρλανδικά συστήματα χορηγήσεως αδείας. Η Ιρλανδία αναφέρει συγκεκριμένα το Dublin

10 — Με την απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, C-142/07, Ecologistas en Acción-CODA (Συλλογή 2008, σ. I-6097, σκέψη 28), το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι «δεν μπορεί να γίνει δεκτή» εξαίρεση όσον αφορά τις αστικές οδούς.

Docklands Development Authority Act 1997, το Fisheries Act 1980, το Foreshore Act 1993, τα Dumping at Sea Acts 1996 to 2006 και τα Arterial Drainage Acts 1945 and 1995.

31. Επιπλέον, η Επιτροπή παραιτήθηκε από τις αιτιάσεις της όσον αφορά το άρθρο 4, παράγραφοι 1, 5 και 6, της οδηγίας 2003/35, αφού η Ιρλανδία γνωστοποίησε μέτρα μεταφοράς. Καθόσον όμως η Ιρλανδία αναγνωρίζει ότι για τη μεταφορά του άρθρου 4, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 2003/35 απαιτούνται περαιτέρω τροποποιήσεις του ιρλανδικού δικαίου, η Επιτροπή εμμένει στην αιτίαση περί ατελούς μεταφοράς. Συναφώς, η Ιρλανδία αναφέρει τις Environmental Protection Agency (Licensing) Regulations 1994 to 2004 και τις Waste Management (Licensing) Regulations 2004.

32. Κατά το μέτρο που η Ιρλανδία γνωστοποίησε περαιτέρω μέτρα μεταφοράς για τα ως άνω συστήματα χορηγήσεως αδείας μετά την πάροδο της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη, τα μέτρα αυτά δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη στην παρούσα διαδικασία.

33. Συνεπώς, η Ιρλανδία, μη θεσπίζοντας όλες τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για τη συμμόρφωσή της προς τα άρθρα 3, παράγραφοι 3, 4, 5 και 6, και 4, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 2003/35 παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 6 της οδηγίας αυτής.

Γ — *Επί της εννοίας του όρου «ενδιαφερόμενο κοινό»*

34. Οι διάδικοι ερίζουν για το αν η έννοια του όρου «ενδιαφερόμενο κοινό» πρέπει να μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η οδηγία 2003/35 συνδέει ορισμένα δικαιώματα με την έννοια του ενδιαφερομένου κοινού. Ιδίως τα δικαιώματα των μη κυβερνητικών οργανώσεων που απορρέουν από την οδηγία δεν προστατεύονται επαρκώς στην Ιρλανδία.

35. Οι ορισμοί που περιέχουν οι οδηγίες δεν απαιτείται σε κάθε περίπτωση να μεταφέρονται αυτολεξεί στην εσωτερική έννομη τάξη. Έτσι, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ο όρος «ειδική ζώνη διατήρησης» του άρθρου 1, στοιχείο ιβ΄, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας [11], δεν χρειάζεται να μεταφερθεί ρητώς στην εσωτερική έννομη τάξη. Αρκεί να ορίζονται επαρκώς, από νομικής απόψεως, στο εσωτερικό δίκαιο οι τόποι που εμπίπτουν στην έννοια αυτή και τα ληπτέα μέτρα προστασίας [12].

36. Συνεπώς, το κρίσιμο ερώτημα είναι αν τα πρόσωπα τα οποία προσδιορίζονται με τον όρο ενδιαφερόμενο κοινό μπορούν να επωφε-

11 — ΕΕ L 206, σ. 7.

12 — Απόφαση της 10ης Μαΐου 2007, C-508/04, Επιτροπή κατά Αυστρίας (Συλλογή 2007, σ. I-3787, σκέψεις 66 επ.).

ληθούν από τα δικαιώματα που τους παρέχει η οδηγία 2003/35. Συναφώς, η Ιρλανδική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι τα σχετικά δικαιώματα έχουν χορηγηθεί στο γενικό κοινό. Συνεπώς, δεν απαιτείται ιδιαίτερος ορισμός του ενδιαφερομένου κοινού.

37. Για να αντικρούσει τον ισχυρισμό αυτόν, η Επιτροπή θα έπρεπε να υποδείξει ποια δικαιώματα του ενδιαφερομένου κοινού δεν έχουν μεταφερθεί επαρκώς στην εσωτερική έννομη τάξη. Συναφώς, όμως, περιορίζεται στο ζήτημα της προσβάσεως των μη κυβερνητικών οργανώσεων στη δικαιοσύνη. Αυτή η πτυχή της μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη του άρθρου 3, παράγραφος 1, θα εξεταστεί κατωτέρω ξεχωριστά σε σχέση με την πρόσβαση των μη κυβερνητικών οργανώσεων στη δικαιοσύνη [13].

38. Σε ό,τι αφορά τα λοιπά δικαιώματα του ενδιαφερομένου κοινού, η Επιτροπή δεν απέδειξε ανεπαρκή μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη. Συνεπώς, ως προς το σημείο αυτό η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Δ — *Επί της προσβάσεως στη δικαιοσύνη*

39. Η Επιτροπή προβάλλει δύο αιτιάσεις σχετικά με τη μεταφορά των άρθρων 3, σημείο 7, και 4, σημείο 4, της οδηγίας 2003/35, ήτοι του άρθρου 10α της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και του άρθρου 15α της οδηγίας 96/61. Αφενός, τα μέτρα της Ιρλανδίας που υφίσταντο κατά τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη δεν μετέφεραν τις διατάξεις αυτές στην εσωτερική έννομη τάξη και, αφετέρου, η Ιρλανδία δεν έχει γνωστοποιήσει όλα τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τη μεταφορά αυτή.

1. Επί της ελλείψεως μέτρων μεταφοράς

40. Η αιτίαση ότι η Ιρλανδία δεν έχει μεταφέρει στην εσωτερική έννομη τάξη το άρθρο 10α της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και το άρθρο 15α της οδηγίας 96/61 αντιστοιχεί στο αρχικό αντικείμενο της προσκλήσεως για την υποβολή παρατηρήσεων (εγγράφου οχλήσεως) το οποίο περιοριζόταν στο να υπενθυμίσει ότι δεν είχαν ληφθεί μέτρα μεταφοράς. Η Ιρλανδία γνωστοποίησε γενικώς ότι η κατά τα άρθρα αυτά πρόσβαση στη δικαιοσύνη κατοχυρώνεται ήδη στο ιρλανδικό δίκαιο.

41. Ως εκ τούτου, κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία και κατά την ένδικη διαδικασία οι διάδικοι επεξέτειναν προοδευτικά την αντιδικία τους στην ποιότητα των προβληθέντων από την Ιρλανδία μέτρων μεταφοράς. Σε κάθε νέο επιχείρημα και στοιχείο που προέβαλε η Ιρλανδία, η Επιτροπή αντέδρασε εμβαθύνοντας την κριτική της.

13 — Βλ., κατωτέρω, σημεία 73 επ.

α) Επί του παραδεκτού των ισχυρισμών της Επιτροπής

42. Η μετατροπή της προσφυγής από αιτίαση περί πλήρους ελλείψεως μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη σε αιτίαση περί ανεπαρκούς μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη επιτρέπεται καταρχήν [14], εν πάση περιπτώσει δε εφόσον το κράτος μέλος γνωστοποιεί με καθυστέρηση τα υφιστάμενα μέτρα μεταφοράς και έτσι καθιστά δυσχερέστερη για την Επιτροπή την έγκαιρη διατύπωση παρατηρήσεων όσον αφορά ελλείψεις της μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη. Ειδικότερα, η αιτίαση περί κακής μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη εμπεριέχεται καταρχήν στην αιτίαση περί μη μεταφοράς [15].

43. Οι περιπτώσεις αυτές δεν παρουσιάζονται συχνά για τον λόγο και μόνον ότι τα μέτρα μεταφοράς τα οποία εκδίδονται μετά την πάροδο της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη δεν μπορούν πλέον να ληφθούν υπόψη και η Επιτροπή, μετά τη γνωστοποίηση μέτρων μεταφοράς, παύει κατά κανόνα τη διαδικασία διαπιστώσεως παραβάσεως λόγω μη γνωστοποιήσεως μέτρων, προκειμένου να διερευνήσει ενδεχόμενες ελλείψεις συμμορφώσεως στο πλαίσιο άλλης διαδικασίας.

44. Εν προκειμένω όμως η Επιτροπή τονίζει ρητώς, τόσο με το δικόγραφο της προσφυγής της (σημείο 5.26) όσο και με το υπόμνημα απαντήσεως (σημείο 18), ότι η προσφυγή περιορίζεται στο ζήτημα αν έχει γίνει μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη. Όσον αφορά την ποιότητα της μεταφοράς, η Επιτροπή επιφυλάσσεται να την εξετάσει στο πλαίσιο μεταγενέστερης διαδικασίας.

45. Καθόσον η Επιτροπή επικρίνει παρ' όλ' αυτά κατωτέρω τις ποιοτικές ελλείψεις του ιρλανδικού δικαίου, οι ισχυρισμοί της είναι αντιφατικοί και ως εκ τούτου απαραδέκτως προβάλλονται [16]. Εξάλλου, αν το Δικαστήριο αποφαινόταν ως προς τα επίμαχα ζητήματα στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, θα υπήρχε ο κίνδυνος να προκαταλάβει μεταγενέστερη διαδικασία ελέγχου της συμμορφώσεως, ως προς την έναρξη της οποίας επιφυλάσσεται ρητώς η Επιτροπή.

46. Επομένως, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη ως προς την αιτίαση περί μη μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη του άρθρου 10α της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και του άρθρου 15α της οδηγίας 96/61, κατά το μέτρο που αναφέρεται στην ποιότητα των θεσπισθέντων από την Ιρλανδία μέτρων. Πρέπει να εξετασθεί μόνον το αν η Ιρλανδία έλαβε μέτρα μεταφοράς.

47. Δεν αποκλείεται όμως το Δικαστήριο να εκφέρει διαφορετική κρίση ως προς το παραδεκτό του λόγου αυτού της προσφυγής.

14 — Αποφάσεις της 16ης Ιουνίου 2005, C-456/03, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 2005, σ. I-5335, σκέψεις 19 επ.), και της 30ής Νοεμβρίου 2006, C-32/05, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου (Συλλογή 2006, σ. I-11323, σκέψεις 52 επ.).

15 — Απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 14, σκέψη 40).

16 — Απόφαση της 28ης Ιουνίου 2007, C-235/04, Επιτροπή κατά Ισπανίας (Συλλογή 2007, σ. I-5415, σκέψεις 47 επ.).

Για τον λόγο αυτόν θα εξετάσω επικουρικώς, όπου αρμόζει, αν η Επιτροπή απέδειξε ότι το άρθρο 10α της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και το άρθρο 15α της οδηγίας 96/61 δεν έχουν μεταφερθεί επαρκώς στην εσωτερική έννομη τάξη της Ιρλανδίας.

β) Επί του επαρκούς συμφέροντος

48. Το πρώτο διαφιλονικούμενο ζήτημα αφορά την πρόσβαση μελών του ενδιαφερομένου κοινού σε διαδικασία εξετάσεως ενώπιον δικαστηρίου ή άλλου ανεξάρτητου και αμερόληπτου οργάνου που έχει συσταθεί νομοθετικώς.

49. Κατά το άρθρο 10α, πρώτη παράγραφος, στοιχείο α΄, της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και το άρθρο 15α, πρώτη παράγραφος, στοιχείο α΄, της οδηγίας 96/61, τα κράτη μέλη δύνανται να εξαρτήσουν την πρόσβαση αυτή από την προϋπόθεση ότι ο προσφεύγων έχει επαρκές συμφέρον.

50. Συναφώς, οι διάδικοι ερίζουν μόνον ως προς τη μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής του ιρλανδικού Planning and Development Act 2000, όπως τροποποιήθηκε με τον Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006.

51. Σε απάντηση ερωτήματος κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και με μεταγενέστερη γραπτή ανακοίνωση, η Ιρλανδική Κυβέρνηση ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι οι κρίσιμες διατάξεις του τροποποιητικού νόμου του 2006 τέθηκαν σε ισχύ στις 31 Ιανουαρίου 2007. Πρόκειται για το section 13 του νόμου του 2006, με το οποίο ενσωματώθηκαν στον αρχικό νόμο του 2000 το τροποποιηθέν section 50 και το νέο section 50A. Συναφώς, η Ιρλανδική Κυβέρνηση στηρίζεται σε μια κανονιστική απόφαση για την εφαρμογή τμημάτων του τροποποιητικού νόμου [17].

52. Το Δικαστήριο όμως δεν μπορεί να λάβει υπόψη στην παρούσα διαδικασία τροποποιήσεις του ιρλανδικού δικαίου οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ μετά την πάροδο της προθεσμίας την οποία έταξε η Επιτροπή με την αιτιολογημένη γνώμη. Η προθεσμία αυτή έληξε στις 18 Δεκεμβρίου 2006. Συνεπώς οι ισχυρισμοί της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως φαίνονται να αποκλείουν την εξέταση των εν λόγω διατάξεων.

53. Ωστόσο, από τα έγγραφα που υποβλήθηκαν με το υπόμνημα αντικρούσεως προκύπτει ότι οι ισχυρισμοί αυτοί σχετικά με την έναρξη ισχύος των διατάξεων αυτών στηρίζονται σε εσφαλμένη βάση. Η κανονιστική απόφαση την οποία ανέφερε η Ιρλανδική Κυβέρνηση ρυθμίζει την εφαρμογή άλλων τμημάτων του νόμου του 2006. Οι κρίσιμες εν προκειμένω νέες ρυθμίσεις, ήτοι το section 13 του τροποποιητικού νόμου του 2006, τέθηκαν σε ισχύ στις 17 Οκτωβρίου 2006 [18], ήτοι πριν την εκπνοή της προθεσμίας.

17 — Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006 (Commencement) (αριθ. 3) Order 2006 της 21ης Δεκεμβρίου 2006, S. I. αριθ. 684 του 2006.

18 — Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006 (Commencement) Order 2006 της 11ης Οκτωβρίου 2006, S. I. αριθ. 525 του 2006.

54. Συνεπώς, το Δικαστήριο μπορεί ειδικότερα να εξετάσει τις αιτιάσεις της Επιτροπής κατά του section 50A, παράγραφος 3, στοιχείο b, σημείο i, του Planning and Development Act 2000, όπως τροποποιήθηκε με τον Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006. Η Επιτροπή επικρίνει το ότι σύμφωνα με τη διάταξη αυτή ο προσφεύγων μπορεί να ζητήσει judicial review μόνον εφόσον έχει ουσιώδες συμφέρον («substantial interest»).

55. Η Επιτροπή ισχυρίζεται καταρχάς ότι η κρίσιμη ιρλανδική νομοθεσία, η οποία εκδόθηκε μετά την οδηγία 2003/35, δεν περιέχει παραπομπή στην οδηγία αυτήν. Τούτο στοιχειοθετεί παράβαση –μη προβληθείσα ως τέτοια από την Επιτροπή στην παρούσα διαδικασία– του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας, το οποίο απαιτεί τέτοια παραπομπή. Θα μπορούσε επίσης να αποτελέσει ένδειξη ότι ο Ιρλανδός νομοθέτης δεν έλαβε ούτε κατά τα λοιπά υπόψη την οδηγία στο πλαίσιο της ρυθμίσεως αυτής. Ωστόσο, η έλλειψη παραπομπής στην οδηγία δεν αποδεικνύει ότι η επίμαχη ρύθμιση δεν μεταφέρει την οδηγία στην εσωτερική έννομη τάξη.

56. Η Επιτροπή θεωρεί ως κύρια απόδειξη της μη μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη τη δεύτερη απόφαση Friends of the Curragh Environment του ιρλανδικού High Court [19]. Το εν λόγω δικαστήριο αναφέρει σε σχέση με την εξέταση του «substantial interest» ότι η οδηγία 2003/35 δεν έχει μεταφερθεί στην ιρλανδική έννομη τάξη. Η Ιρλανδία αντιτάσσει τη νεώτερη απόφαση Sweetman [20] του ίδιου δικαστηρίου, με την οποία αναθεωρείται η εκτίμηση αυτή.

57. Εν τέλει, δεν ενδιαφέρει εν προκειμένω ποια δήλωση του High Court σχετικά με τη μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη της οδηγίας 2003/35 ευσταθεί. Κρίσιμο είναι το ότι το ιρλανδικό δίκαιο προβλέπει πρόσβαση σε δικαστική διαδικασία εξετάσεως, η οποία εξαρτάται από το έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν μπορεί να προσάψει στην Ιρλανδία πλήρη έλλειψη μέτρων μεταφοράς. Το αν το μέτρα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της οδηγίας αφορά, αντιθέτως, την ποιότητά τους.

58. Επομένως ως προς το σημείο αυτό η προσφυγή είναι αβάσιμη, καθόσον έχει ως αντικείμενο την πλήρη έλλειψη μέτρων μεταφοράς, και απαράδεκτη όσον αφορά την ποιότητα των μέτρων μεταφοράς.

59. Για την περίπτωση που το Δικαστήριο εμβαθύνει παρ' όλ' αυτά στο σημείο αυτό, πρέπει καταρχάς να εξεταστεί η περαιτέρω επίκριση της Επιτροπής ότι η απόφαση Sweetman δεν συμπεριλαμβάνει τα σχέδια ιδιωτικών έργων. Εντούτοις, ούτε από τις

19 — Απόφαση του High Court of Ireland της 8ης Δεκεμβρίου 2006, Friends of the Curragh Environment Limited v An Bord Pleanála [(2006) IEHC 390].

20 — Απόφαση του High Court of Ireland της 26ης Απριλίου 2007, Sweetman v An Bord Pleanála [(2007) IEHC 153].

κρίσιμες διατάξεις του ιρλανδικού δικαίου ούτε από τις αποφάσεις ιρλανδικών δικαστηρίων που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει διάκριση μεταξύ ιδιωτών και δημοσίων κυρίων των έργων [21].

60. Ναι μεν στην απόφαση Sweetman υπογραμμίζεται ρητώς ότι ο κύριος του έργου είναι δημόσια αρχή, ενώ οι αποφάσεις Friends of the Curragh Environment αφορούσαν σχέδιο ιδιωτικού έργου [22]. Οι δηλώσεις αυτές όμως δεν έχουν καμία αισθητή επίδραση στην εφαρμογή του ιρλανδικού δικαίου, δεδομένου ότι αφορούσαν μόνον την υποθετικά εξεταζόμενη άμεση εφαρμογή της οδηγίας 2003/35.

61. Συνεπώς πρέπει να θεωρηθεί ότι οι ίδιοι κανόνες ισχύουν για την πρόσβαση σε διαδικασίες εξετάσεως σχεδίων ιδιωτικών και δημοσίων έργων.

62. Επιπλέον, η Επιτροπή προσάπτει στην Ιρλανδία ότι η μεταφορά στην ιρλανδική έννομη τάξη εν πάση περιπτώσει δεν είναι αρκούντως σαφής και ότι η σύμφωνη προς την οδηγία ερμηνεία του ιρλανδικού δικαίου, όπως την υποδεικνύει η απόφαση Sweetman, δεν μπορεί να αποτελέσει επαρκή μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη.

63. Εντούτοις, για να ευδοκιμήσει αυτός ο καταρχήν ορθός ισχυρισμός [23], η Επιτροπή θα έπρεπε καταρχάς να αποδείξει μη αρκούντως σαφή μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη. Συναφώς, ο ισχυρισμός της περιορίζεται κατ' ουσίαν στις διαπιστώσεις του ιρλανδικού High Court στη δεύτερη απόφαση Friends of the Curragh Environment περί υποτιθέμενης μη μεταφοράς της οδηγίας 2003/35 στην εσωτερική έννομη τάξη [24].

64. Η Επιτροπή παραθέτει ιδίως τη δήλωση του ιρλανδικού High Court ότι το κριτήριο του ουσιώδους συμφέροντος είναι πιο αυστηρό από το κριτήριο του επαρκούς συμφέροντος [25]. Η δήλωση αυτή δεν αφορά όμως την οδηγία 2003/35, αλλά μια προϋπόθεση παραδεκτού του ιρλανδικού δικαίου, η οποία ίσχυε προηγουμένως στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής του Planning and Development Act και έχει ακόμη εφαρμογή σε άλλα πεδία εφαρμογής της judicial review.

65. Συνεπώς, ορθώς η Ιρλανδική Κυβέρνηση αντιτείνει στον ισχυρισμό αυτόν –συμφωνώντας με το ιρλανδικό High Court στην απόφαση Sweetman– ότι το επαρκές έννομο συμφέρον κατά την έννοια της οδηγίας 2003/35 και το επαρκές έννομο συμφέρον

21 — Εκτός από τις αποφάσεις του High Court που μνημονεύονται στις υποσημειώσεις 19 και 20, πρέπει στο πλαίσιο αυτό να γίνει μνεία ιδίως της αποφάσεως του ιρλανδικού Supreme Court της 2ας Μαΐου 2008, Harding -v- Cork County Council & anor [(2008) IESC 27].

22 — Προπαρατεθείσες στην υποσημείωση 20 (σημείο 3.10).

23 — Βλ. αποφάσεις της 10ης Μαΐου 2001, C-144/99, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών (Συλλογή 2001, σ. I-3541, σκέψη 21), της 19ης Σεπτεμβρίου 1996, C-236/95, Επιτροπή κατά Ελλάδας (Συλλογή 1996, σ. I-4459, σκέψεις 12 επ.), και της 12ης Ιουλίου 2007, C-507/04, Επιτροπή κατά Αυστρίας (Συλλογή 2007, σ. I-5939, σκέψη 137).

24 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 19.

25 — Βλ. και αποφάσεις Harding (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21) και Sweetman (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 20).

κατά το ιρλανδικό δικονομικό δίκαιο είναι διαφορετικές έννοιες.

66. Σύμφωνα με την οδηγία 2003/35, ήτοι σύμφωνα με το άρθρο 10α, τρίτο εδάφιο, πρώτη περίοδος, της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και το άρθρο 15α, τρίτο εδάφιο, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 96/61, τα κράτη μέλη καθορίζουν τι θεωρείται επαρκές συμφέρον και τι προσβολή δικαιώματος. Ο καθορισμός αυτός πρέπει να γίνεται μεν με στόχο την παροχή στο ενδιαφερόμενο κοινό ευρείας προσβάσεως στη δικαιοσύνη, ωστόσο είναι δυνατή και μια ακόμη πιο περιοριστική ρύθμιση της προσβάσεως στη δικαιοσύνη, ήτοι η θέσπιση προϋποθέσεως επικλήσεως της προσβολής δικαιώματος. Η οδηγία συνεπώς αφήνει τα κράτη μέλη να ορίσουν την έννοια του επαρκούς συμφέροντος και δεν θέτει συναφώς υποχρεωτικές ελάχιστες προδιαγραφές.

67. Η Ιρλανδία έκρινε ότι επαρκές κατά την έννοια της οδηγίας είναι μόνον το ουσιώδες έννομο συμφέρον [26]. Ο νόμος αποσαφηνίζει ρητώς ότι αυτό το έννομο συμφέρον δεν περιορίζεται σε κτηματικά ή οικονομικά συμφέροντα [27]. Σύμφωνα με πρόσφατη απόφαση του ιρλανδικού Supreme Court, ο αιτών πρέπει να αποδείξει ιδιαίτερο προσωπικό συμφέρον μεγάλης σπουδαιότητας, το οποίο θίγεται από το επίμαχο σχέδιο ή συνδέεται με αυτό [28]. Η Επιτροπή δεν προβάλλει κανένα επιχείρημα για το ότι το κριτήριο αυτό δεν συμβιβάζεται με την οδηγία.

68. Θα μπορούσε, το πολύ, να τεθεί το ερώτημα αν ο περιορισμός των δικαιωμάτων ασκήσεως προσφυγής είναι σύμφωνος προς τον ρητό σκοπό της παροχής ευρείας προσβάσεως στη δικαιοσύνη. Οι προγενέστεροι πιο επιεικείς κανόνες για το αναγκαίο έννομο συμφέρον δείχνουν ότι η ευρύτερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη είναι καταρχήν δυνατή στο ιρλανδικό νομικό σύστημα.

69. Εντούτοις, ο προσδιορισμός του επαρκούς εννόμου συμφέροντος βασίζεται αναγκαστικά σε μια στάθμιση. Η αποτελεσματική εφαρμογή του δικαίου συνηγορεί υπέρ της ευρείας προσβάσεως στη δικαιοσύνη. Αφετέρου όμως, πολλές δίκες είναι ενδεχομένως περιττές, διότι το δίκαιο δεν έχει παραβιασθεί. Οι περιττές προσφυγές όχι μόνον επιβαρύνουν τα δικαστήρια, αλλά πιθανώς θίγουν και τα οικεία σχέδια, των οποίων μπορεί να καθυστερήσει η εκτέλεση. Παράγοντες όπως το ότι ο οικείος τομέας ρυθμίζεται εξαντλητικότερα ή ότι οι πολίτες έχουν αυξημένη διάθεση για έναρξη δικαστικών αγώνων, αλλά και η μεταβολή της καταστάσεως στην οποία βρίσκεται το περιβάλλον μπορούν να επηρεάσουν το αποτέ-

26 — Section 50A, παράγραφος 3, στοιχείο b, του Planning and Development Act 2000, όπως τροποποιήθηκε με τον Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006.

27 — Section 50A, παράγραφος 4, του Planning and Development Act 2000, όπως τροποποιήθηκε με τον Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006.

28 — Βλ. απόφαση Harding (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21). Όσον αφορά τη δυνατότητα σύμφωνης προς την οδηγία ερμηνείας του ιρλανδικού δικαίου, η απόφαση αυτή καταλήγει στο απροσδόκητο συμπέρασμα ότι διαφορετική ερμηνεία της (ευρείας) έννοιας «substantial interest» θα ήταν ασυμβίβαστη (contra legem) με τον ιρλανδικό νόμο.

λεσμα της σταθμίσεως αυτής. Συνεπώς, δεν μπορεί άνευ ετέρου να συναχθεί, από προγενέστερη πιο επιεική ρύθμιση της προσβάσεως στη δικαιοσύνη, ότι μια αυστηρότερη προσέγγιση θα ήταν ασυμβίβαστη προς τον σκοπό της ευρείας προσβάσεως στη δικαιοσύνη.

70. Τέλος, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή υποστήριξε ότι και η αρχή της ισοδυναμίας απαγορεύει το κριτήριο του ουσιώδους συμφέροντος. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, οι εφαρμοστέες διαδικαστικές λεπτομέρειες εμπίπτουν μεν, και ως προς τις υποθέσεις στις οποίες ασκεί επιρροή το κοινοτικό δίκαιο, στην εσωτερική έννομη τάξη εκάστου κράτους μέλους, υπό την προϋπόθεση όμως ότι οι λεπτομέρειες αυτές δεν είναι λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που διέπουν παρόμοιες καταστάσεις εσωτερικής φύσεως [29].

71. Η Επιτροπή θεωρεί ως δυσμενέστερη μεταχείριση το ότι στην Ιρλανδία, σε τομείς άλλους από το χωροταξικό δίκαιο, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη προϋποθέτει απλώς επαρκές συμφέρον. Η άποψη αυτή θα ήταν όμως πειστική μόνον αν στο πλαίσιο του χωροταξικού δικαίου έπρεπε να εξασφαλισθούν αποκλειστικά έννομες θέσεις κοινοτικού δικαίου. Δεν υπάρχει όμως καμία ένδειξη γι' αυτό. Καθόσον μπορεί να διαγνωστεί, οι προσφυγές στο χωροταξικό δίκαιο μπορούν αντιθέτως να αφορούν και ζητήματα καθαρά εσωτερικού δικαίου. Η άσκηση των προσφυγών αυτών προϋποθέτει επίσης ουσιώδες συμφέρον. Συνεπώς, αυτή η προϋπόθεση παραδεκτού των προσφυγών στο πλαίσιο του χωροταξικού δικαίου δεν συνεπάγεται δυσμενέστερη μεταχείριση των υποθέσεων στις οποίες ασκεί επιρροή το κοινοτικό δίκαιο.

72. Συνεπώς, δεν υπάρχουν ενδείξεις για το ότι η μεταφορά στην ιρλανδική έννομη τάξη του άρθρου 10α, πρώτη παράγραφος, στοιχείο α', της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και του άρθρου 15α, πρώτη παράγραφος, στοιχείο α', της οδηγίας 96/61 δεν είναι αρκούντως σαφής όσον αφορά το απαραίτητο έννομο συμφέρον για τις προσφυγές των ιδιωτών. Ακόμη και αν το Δικαστήριο έκρινε τον ισχυρισμό αυτόν ως παραδεκτό, θα ήταν εν πάση περιπτώσει αβάσιμος.

γ) Επί των δικαιωμάτων των μη κυβερνητικών οργανώσεων (συλλογική αγωγή)

73. Η δεύτερη αιτίαση της Επιτροπής σχετικά με το άρθρο 10α της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και το άρθρο 15α της οδηγίας 96/61 αφορά τη θέση των μη κυβερνητικών οργανώσεων. Σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο, δεύτερο εδάφιο, του καθενός από τα άρθρα αυτά, το συμφέρον ορισμένων μη κυβερνητικών οργανώσεων θεωρείται επαρκές ώστε να μπορούν να ασκήσουν προσφυγή.

29 — Απόφαση της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-201/02, Wells (Συλλογή 2004, σ. I-723, σκέψη 67).

74. Επιπλέον η Επιτροπή προσάπτει στην Ιρλανδία, στο πλαίσιο αυτό, ότι δεν μετέφερε στην εσωτερική έννομη τάξη τις έννοιες «κοινό» και «ενδιαφερόμενο κοινό». Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/35 ορίζει τις έννοιες αυτές όσον αφορά την οδηγία για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις που προάγουν την προστασία του περιβάλλοντος και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις οι οποίες καθορίζονται από την οικεία εθνική νομοθεσία θεωρούνται βάσει της διατάξεως αυτής ότι έχουν συμφέροντα που συνδέονται με τις διαδικασίες λήψεως αποφάσεων σχετικά με το περιβάλλον οι οποίες περιλαμβάνουν εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

75. Οι ορισμοί που περιέχουν οι οδηγίες δεν απαιτείται σε κάθε περίπτωση να μεταφέρονται αυτολεξεί στην εσωτερική έννομη τάξη. Αρκεί να ορίζονται με επαρκή ακρίβεια, από νομικής απόψεως, στο εσωτερικό δίκαιο οι έννομες συνέπειες που συνδέονται με μια έννοια [30].

76. Συνεπώς, εν προκειμένω πρέπει να εξεταστεί αν οι μη κυβερνητικές οργανώσεις αναγνωρίζονται βάσει του ιρλανδικού δικαίου ως μέρος του ενδιαφερόμενου κοινού κατά τρόπον ώστε να μπορούν να ασκήσουν την κατά την οδηγία 2003/35 προσφυγή.

77. Η Ιρλανδία ισχυρίζεται συναφώς ότι το section 50A, παράγραφος 3, στοιχείο b, σημείο ii, του ιρλανδικού Planning and Development Act 2000, όπως τροποποιήθηκε με τον Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006, απαλλάσσει τις μη κυβερνητικές οργανώσεις από την υποχρέωση αποδείξεως ουσιώδους συμφέροντος. Ενόψει του κειμένου των κρίσιμων διατάξεων, ο ισχυρισμός αυτός δεν πρέπει να απορριφθεί άνευ ετέρου.

78. Η Επιτροπή αντιτείνει ότι η δεύτερη απόφαση του High Court στην υπόθεση Friends of the Curragh Environment [31] είχε ως αντικείμενο την προσφυγή μιας μη κυβερνητικής οργανώσεως, η οποία απορρίφθηκε ελλείψει επαρκούς συμφέροντος.

79. Το High Court δεν εφάρμοσε όμως τον Planning and Development Act όπως έχει τροποποιηθεί. Σύμφωνα με δήλωση της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως, το νέο κείμενο του νόμου δεν είχε εφαρμογή για χρονικούς λόγους. Συνεπώς, από την απόφαση αυτή δεν μπορεί να συναχθεί κανένα συμπέρασμα ως προς τη νέα ρύθμιση για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις.

80. Επομένως, η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι οι ιρλανδικές ρυθμίσεις σχετικά με την πρόσβαση μη κυβερνητικών οργανώσεων στη δικαιοσύνη αντιβαίνουν στην οδηγία 2003/35, ήτοι στο άρθρο 10α, τρίτη παράγραφος, της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και στο άρθρο 15α, τρίτη παράγραφος, της οδηγίας

30 — Βλ., ανωτέρω, σημείο 35.

31 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 19.

96/61. Ως εκ τούτου, και ως προς το σημείο αυτό είναι αβάσιμη η αιτίαση περί μη μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη. Σχετικά με την ποιότητα της μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη δεν προβάλλονται αιτιάσεις από την Επιτροπή.

δ) Επί της εκτάσεως του ελέγχου ενώπιον των ιρλανδικών δικαστηρίων

81. Η τρίτη αιτίαση της Επιτροπής σχετικά με το άρθρο 10α της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και το άρθρο 15α της οδηγίας 96/61 έχει ως αντικείμενο την έκταση του ασκούμενου ελέγχου. Σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του καθενός από τα άρθρα αυτά, ο προσφεύγων μπορεί να αμφισβητήσει την ουσιαστική ή τη διαδικαστική νομιμότητα αποφάσεων, πράξεων ή παραλείψεων. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ούτε ως προς το σημείο αυτό έχει υπάρξει, σύμφωνα με τη δεύτερη απόφαση του High Court στην υπόθεση Friends of the Curragh Environment [32], μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη και ότι η απόφαση Sweetman δεν θεραπεύει την έλλειψη αυτή.

82. Συναφώς, ενόψει της υπάρξεως σχετικού ενδίκου βοηθήματος στο ιρλανδικό δίκαιο, ήτοι της judicial review, η αιτίαση περί πλήρους ελλείψεως μέτρων μεταφοράς πρέπει επίσης να απορριφθεί ως αβάσιμη.

32 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 19.

83. Η Επιτροπή δεν προβάλλει ειδικές αιτιάσεις κατά της ενδεχόμενης εκτάσεως του ελέγχου στο πλαίσιο της judicial review. Ναι μεν η προμνησθείσα απόφαση Sweetman [33] και η πρώτη απόφαση του High Court στην υπόθεση Friends of the Curragh Environment [34] πραγματεύονται πιθανές αντιρρήσεις όσον αφορά την έκταση του ελέγχου βάσει του ιρλανδικού δικαίου, εντούτοις δεν προκύπτει κατά πόσον η Επιτροπή υιοθετεί τις αντιρρήσεις αυτές. Συνεπώς, ως προς το σημείο αυτό δεν πρέπει να κριθούν ισχυρισμοί σχετικά με την ποιότητα της μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη.

ε) Επί της ταχείας διεξαγωγής των ενδίκων διαδικασιών

84. Η τέταρτη αιτίαση της Επιτροπής σχετικά με το άρθρο 10α της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και το άρθρο 15α της οδηγίας 96/61 αφορά τη διάρκεια της διαδικασίας. Σύμφωνα με την πέμπτη παράγραφο του καθενός από τα άρθρα αυτά, οι σχετικές διαδικασίες πρέπει να είναι εμπρόθεσμες. Και ως προς το σημείο αυτό, η Επιτροπή στηρίζεται στη διαπίστωση περί μη μεταφοράς της οδηγίας η οποία περιέχεται στη δεύτερη απόφαση στην υπόθεση Friends of the Curragh Environment [35].

33 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 20 (σημεία 6.11 επ.)

34 — Απόφαση του High Court of Ireland της 14ης Ιουλίου 2006, Friends of the Curragh Environment [(2006) IEHC 243].

35 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 19.

85. Η Ιρλανδία ανταπαντά επικαλούμενη το section 50A, παράγραφοι 10 και 11, στοιχείο b, του Planning and Development Act 2000, όπως τροποποιήθηκε με τον Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, τα αρμόδια δικαστήρια οφείλουν να διεκπεραιώνουν ταχέως τη διαδικασία, στο μέτρο που αυτό συμβιβάζεται με την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Επιπλέον, το section 50A, παράγραφος 12, προβλέπει τη θέσπιση διατάξεων για την επιτάχυνση της διαδικασίας.

86. Συνεπώς, ούτε ως προς το σημείο αυτό δύναται η Επιτροπή να αποδείξει ότι ουδεμία μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη έλαβε χώρα. Δεδομένου ότι δεν προβάλλει ειδικές αιτιάσεις όσον αφορά την ποιότητα των ρυθμίσεων αυτών, περιττεύει οποιαδήποτε άλλη εξέταση.

στ) Επί των δικαστικών εξόδων

87. Η πέμπτη αιτίαση της Επιτροπής σχετικά με το άρθρο 10α της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και το άρθρο 15α της οδηγίας 96/61 αφορά τα δικαστικά έξοδα. Σύμφωνα με την πέμπτη παράγραφο του καθενός από τα άρθρα αυτά, οι σχετικές διαδικασίες δεν πρέπει να έχουν απαγορευτικό κόστος.

88. Οι διάδικοι δεν διαφωνούν ούτε για τα δικαστικά τέλη ούτε για την αξίωση του προσφεύγοντος, σε περίπτωση ευδοκιμήσεως της προσφυγής του, σε απόδοση των δικαστικών εξόδων του[36]. Πρόκειται αντιθέτως για το ζήτημα κατά πόσον ο ως άνω προσφεύγων πρέπει να προστατεύεται από το ενδεχόμενο να καταδικαστεί, σε περίπτωση ήττας του, στα δικαστικά έξοδα του αντιδίκου.

89. Η Ιρλανδία υποστηρίζει συναφώς ότι η οδηγία 2003/35 δεν περιέχει ρύθμιση ως προς τα έξοδα στα οποία υποβάλλονται οι μετέχοντες στη διαδικασία. Συναφώς, στηρίζεται σε διατάξεις της Συμβάσεως του Aarhus, οι οποίες δεν συμπεριλήφθηκαν ρητώς στην οδηγία. Αφενός, το άρθρο 9, παράγραφος 5, της συμβάσεως προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη μελετούν την καθιέρωση ενδεδειγμένων μηχανισμών αρωγής για την άρση ή τη μείωση οικονομικών και άλλων εμποδίων στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Αφετέρου, το άρθρο 3, παράγραφος 8, δεύτερη περίοδος, ορίζει ότι δεν επηρεάζονται οι εξουσίες των εθνικών δικαστηρίων να επιδικάζουν εύλογες δαπάνες σε δικαστικές διαδικασίες.

90. Ο ισχυρισμός αυτός όμως δεν είναι πειστικός. Το άρθρο 3, παράγραφος 8, δεύτερη περίοδος, της Συμβάσεως πρέπει να αναγιγνώσκεται σε συνδυασμό με την πρώτη περίοδο. Κατά τη διάταξη αυτή, τα άτομα που

36 — Δεν πρόκειται ούτε για την εγγυοδοσία για τα δικαστικά έξοδα, όπως αυτή καθορίστηκε με την απόφαση του ιρλανδικού Supreme Court της 21ης Ιουλίου 1998, Lancefort Ltd. v. An Board Pleanála (No. 2) [(1999) 2 IR 270], ή για τη δυνατότητα που προβλέπεται στο section 50A, παράγραφος 6, του Planning and Development Act 2000, όπως τροποποιήθηκε με τον Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006, να εξαρτηθεί η κίνηση της διαδικασίας από την παροχή υποσχέσεως περί ανορθώσεως των ενδεχομένων ζημιών.

ασκούν τα δικαιώματά τους σύμφωνα με τις διατάξεις της συμβάσεως δεν επιτρέπεται να υφίστανται κυρώσεις, να διώκονται ή να παρενοχλούνται. Η δεύτερη περίοδος απλώς αποσαφηνίζει ότι η είσπραξη των εξόδων των ενδίκων διαδικασιών δεν πρέπει να θεωρείται ως κύρωση, δίωξη ή παρενόχληση.

91. Κατά την ερμηνεία του άρθρου 9, παράγραφος 4, της Συμβάσεως του Aarhus και των αντιστοίχων διατάξεων της οδηγίας περί εφαρμογής του άρθρου αυτού, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το άρθρο 9, παράγραφος 5, της συμβάσεως, ανεξαρτήτως ρητής μνείας της διατάξεως αυτής στην οδηγία 2003/35. Ειδικότερα, η διάταξη αυτή αποδεικνύει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη είχαν ασφαλώς υπόψη τους την ανάγκη μέτρων αρωγής, όταν καθόρισαν ότι οι διαδικασίες δεν πρέπει να έχουν απαγορευτικό κόστος.

92. Εξάλλου, και το άρθρο 47, τρίτη παράγραφος, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [37] αξιώνει παροχή του ευεργετήματος πενίας, εφόσον είναι αναγκαίο για να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Επειδή η Συνθήκη της Λισσαβόνας δεν έχει ακόμη επικυρωθεί, ο Χάρτης αυτός καθ' εαυτόν δεν παράγει μεν ακόμη παρόμοιο προς το πρωτογενές δίκαιο δεσμευτικό έννομο αποτέλεσμα, πλην όμως παρέχει, ως πηγή διασαφηνίσεως του δικαίου, ορισμένα στοιχεία σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα [38] τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου [39].

93. Συνεπώς, ο κανόνας περί μη απαγορευτικού κόστους της διαδικασίας εκτείνεται σε όλα τα έξοδα στα οποία υποβάλλονται οι μετέχοντες στη διαδικασία.

94. Ωστόσο, δεν υφίσταται απόλυτη απαγόρευση καταδίκης των κατά την οδηγία 2003/35 προσφευγόντων στα δικαστικά έξοδα. Τούτο φαίνεται όχι μόνον από το γράμμα της διατάξεως, το οποίο απαγορεύει μόνον το υπέρμετρο κόστος, αλλά ιδίως και από το άρθρο 3, παράγραφος 8, της Συμβάσεως του Aarhus, το οποίο προϋποθέτει δυνατότητα καταδίκης στα δικαστικά έξοδα.

95. Η Επιτροπή στηρίζει την αιτίασή της περί ανεπαρκούς προστασίας από το υπέρμετρο κόστος στο γεγονός ότι ιδίως τα έξοδα του νικήσαντος αντιδίκου μπορούν να είναι πολύ υψηλά στην Ιρλανδία. Δεν αποκλείονται δικαστικά έξοδα ύψους πολλών εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ.

37 — Ο Χάρτης διακηρύχθηκε πανηγυρικά αρχικώς στις 7 Δεκεμβρίου 2000 στη Νίκαια (ΕΕ 2000, C 364, σ. 1) και εκ νέου στις 12 Δεκεμβρίου 2007 στο Στρασβούργο (ΕΕ 2007, C 303, σ. 1).

38 — Βλ., συναφώς, και αποφάσεις της 27ης Ιουνίου 2006, C-540/03, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, επονομαζόμενη «οικογενειακή επανένωση» (Συλλογή 2006, σ. I-5769, σκέψη 38), και της 13ης Μαρτίου 2007, C-432/05, Unibet (Συλλογή 2007, σ. I-2271, σκέψη 37).

39 — Αποφάσεις της 24ης Μαρτίου 1994, C-2/92, Bostock (Συλλογή 1994, σ. I-955, σκέψη 16), της 18ης Μαΐου 2000, C-107/97, Rombi και Arkopharma (Συλλογή 2000, σ. I-3367, σκέψη 65), της 6ης Νοεμβρίου 2003, C-101/01, Lindqvist (Συλλογή 2003, σ. I-12971, σκέψη 87) και απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 38, σκέψη 105).

96. Ελάχιστα πειστικός είναι συναφώς ο ισχυρισμός της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως ότι υφίσταται ρύθμιση περί ευεργετήματος πενίας, γνωστή ως Attorney General's Scheme, και ότι εξάλλου οι εν δυνάμει προσφεύγοντες μπορούν να κάνουν χρήση της δωρεάν διαδικασίας ενώπιον του Ombudsman. Η εν λόγω ρύθμιση περί ευεργετήματος πενίας δεν έχει εφαρμογή, σύμφωνα με το κείμενό της, επί των διαδικασιών τις οποίες αφορά η οδηγία. Δεν μπορεί συνεπώς να θεωρηθεί ως μέτρο μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη. Ο δε Ombudsman αποτελεί μεν μια απαλλαγμένη από γραφειοκρατία εναλλακτική επιλογή σε σχέση με τις ένδικες διαδικασίες, πλην όμως, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της ίδιας της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως, μπορεί μόνον να διατυπώνει συστάσεις και όχι να λαμβάνει δεσμευτικές αποφάσεις.

97. Όπως όμως αναγνωρίζει η Επιτροπή και υπογραμμίζει η Ιρλανδία, τα ιρλανδικά δικαστήρια δύνανται κατά την κρίση τους να μη καταδικάσουν τον ηττηθέντα διάδικο στα δικαστικά έξοδα και ακόμη και να καταδικάσουν τον νικήσαντα διάδικο στα έξοδα του ηττηθέντος διαδίκου. Συνεπώς, υφίσταται δυνατότητα να περιοριστεί ο κίνδυνος προκλήσεως απαγορευτικού κόστους.

98. Αυτή η δυνατότητα περιορισμού του κινδύνου προκλήσεως απαγορευτικού κόστους αρκεί κατά τη γνώμη μου για να αποδείξει την ύπαρξη μέτρων μεταφοράς. Συνεπώς, η προσφυγή της Επιτροπής είναι αβάσιμη και ως προς το σημείο αυτό.

99. Συμπληρωματικά θα ήθελα να επισημάνω ότι είναι βάσιμη η περαιτέρω αιτίαση της Επιτροπής ότι σύμφωνα με το ιρλανδικό δίκαιο τα δικαστήρια κατά την άσκηση της εξουσίας τους εκτιμήσεως ως προς τα δικαστικά έξοδα δεν δεσμεύονται από τις επιτακτικές διατάξεις της οδηγίας. Η δυνατότητα ασκήσεως εξουσίας εκτιμήσεως κατά τρόπο σύμφωνο προς την οδηγία δεν αρκεί, κατά πάγια νομολογία, ώστε να μεταφέρει στην εσωτερική έννομη τάξη τις διατάξεις της οδηγίας, δεδομένου ότι μια τέτοια πρακτική μπορεί να μεταβληθεί ανά πάσα στιγμή [40]. Η αιτίαση αυτή αφορά όμως την ποιότητα του μέτρου μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη και συνεπώς προβάλλεται απαραδέκτως.

ζ) Επί της ενημερώσεως του κοινού

100. Τέλος, με την έκτη αιτίασή της σχετικά με το άρθρο 10α της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και το άρθρο 15α της οδηγίας 96/61 η Επιτροπή επικρίνει τον τρόπο ενημέρωσης του κοινού σχετικά με τα δικαιώματά του από την οδηγία. Για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των διατάξεων αυτών, τα κράτη μέλη, σύμφωνα με την έκτη παράγραφο του καθενός από τα άρθρα αυτά, μεριμνούν ώστε να τίθενται στη διάθεση του κοινού οι πρακτικές πληροφορίες σχετικά με την πρόσβαση στις διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες αναθεώρησης.

40 — Αποφάσεις της 13ης Μαρτίου 1997, C-197/96, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 1997, σ. I-1489, σκέψη 14), της 9ης Μαρτίου 2000, C-358/98, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 2000, σ. I-1255, σκέψη 17), της 7ης Μαρτίου 2002, C-145/99, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 2002, σ. I-2235, σκέψη 30), και της 10ης Μαρτίου 2005, C-33/03, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (Συλλογή 2005, σ. I-1865, σκέψη 25).

101. Και στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή επικαλείται τις δύο αποφάσεις στην υπόθεση Friends of the Curragh Environment [41]. Ανεξαρτήτως των ρυθμίσεων που υφίσταντο πράγματι, το ιρλανδικό κοινό έπρεπε να συναγάγει από τις αποφάσεις αυτές ότι η οδηγία δεν είχε μεταφερθεί ακόμη στην εσωτερική έννομη τάξη.

102. Οι ισχυρισμοί της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως σχετικά με την απόφαση Sweetman δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη, διότι η απόφαση αυτή εκδόθηκε μετά την πάροδο της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής.

103. Αντιθέτως, ο Planning and Development Act 2000, όπως τροποποιήθηκε με τον Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006, είχε δημοσιευθεί και τεθεί σε ισχύ κατά τη λήξη της προθεσμίας. Το επιχείρημα που αντλείται από τον νόμο αυτόν θα είχε όμως μεγαλύτερη βαρύτητα αν στο πλαίσιο των τροποποιήσεων του χωροταξικού δικαίου γινόταν ρητή αναφορά στη μεταφερθείσα οδηγία 2003/35. Αυτό δεν συνέβη.

104. Επιπλέον, όπως φαίνεται ιδίως από τη δεύτερη απόφαση στην υπόθεση Friends of the Curragh Environment [42], είναι πιθανόν ότι ούτε καν τα δικαστήρια είχαν ενημερωθεί επαρκώς σχετικά με τις ρυθμίσεις αυτές. Η απόφαση αυτή αφορούσε τα δικαιώματα μιας μη κυβερνητικής οργανώσεως που ενδεχομένως είχαν ενισχυθεί με τον Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006, ο οποίος είχε τεθεί σε ισχύ λίγο καιρό πριν. Ωστόσο, αυτή η νομοθετική μεταβολή ούτε καν αναφέρεται.

105. Κρίσιμο είναι πάντως το ότι η υποχρέωση ενημερώσεως του κοινού δεν μπορεί να περιορίζεται στη δημοσίευση των ρυθμίσεων περί μεταφοράς οδηγιών στην εσωτερική έννομη τάξη. Οι ρυθμίσεις αυτές πρέπει κανονικά να δημοσιεύονται. Η ρητή υποχρέωση περί ενημερώσεως του κοινού πρέπει συνεπώς να έχει ευρύτερη έκταση.

106. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη πρέπει σύμφωνα με τη ρητή διατύπωση της διατάξεως να καθιστούν ευρέως γνωστές τις πρακτικές πληροφορίες σχετικά με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Η απλή δημοσίευση κειμένων νόμων δεν αρκεί προς τούτο.

107. Η Ιρλανδική Κυβέρνηση δεν επικαλείται όμως άλλα μέτρα πληροφόρησης.

108. Συνεπώς, η Ιρλανδία, μη θέτοντας στη διάθεση του κοινού, σύμφωνα με το άρθρο 10α, έκτη παράγραφος, της οδηγίας

41 — Προπαρατεθείσες στις υποσημειώσεις 19 και 34.
42 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 19.

για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και το άρθρο 15α, έκτη παράγραφος, της οδηγίας 96/61, πρακτικές πληροφορίες σχετικά με την πρόσβαση στις διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες αναθεώρησης, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 6 της οδηγίας 2003/35.

2. Επί της ενημερώσεως της Επιτροπής

109. Πρέπει τώρα να εξετασθεί αν η Ιρλανδία ενημέρωσε την Επιτροπή επαρκώς για τη μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη του άρθρου 10α της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και του άρθρου 15α της οδηγίας 96/61. Κατά την Επιτροπή, η ενημέρωση σχετικά με τη μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη των ρυθμίσεων περί των εξόδων της ένδικης διαδικασίας [43] και γενικώς σχετικά με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη ήταν ανεπαρκής.

110. Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/35, τα κράτη μέλη ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για τη μεταφορά της οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη.

43 — Βλ., ανωτέρω, σημεία 87 επ.

111. Κατά πάγια νομολογία, εναπόκειται στα κράτη μέλη να διευκολύνουν σύμφωνα με το άρθρο 10 ΕΚ την Επιτροπή στην εκτέλεση της αποστολής της, η οποία συνίσταται ιδίως, σύμφωνα με το άρθρο 211 ΕΚ, στη μέριμνα για την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ, καθώς και των διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει αυτής από τα θεσμικά όργανα [44]. Συνεπώς, το άρθρο 6 της οδηγίας 2003/35 επιβάλλει, όπως παρόμοιες διατάξεις άλλων οδηγιών, στα κράτη μέλη υποχρέωση ενημερώσεως [45].

112. Η ενημέρωση της Επιτροπής στην οποία οφείλουν να προβαίνουν τα κράτη μέλη πρέπει να είναι σαφής και ακριβής. Στο πλαίσιο αυτής, πρέπει να απαριθμούνται με σαφήνεια τα νομοθετικά, κανονιστικά και διοικητικά μέτρα μέσω των οποίων το κράτος μέλος φρονεί ότι εκπλήρωσε τις διάφορες υποχρεώσεις που του επιβάλλει η οδηγία. Ελλείψει μιας τέτοιας ενημερώσεως, η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να εξετάσει αν το κράτος μέλος εφάρμοσε πράγματι και πλήρως την οδηγία. Η εκ μέρους κράτους μέλους παράλειψη εκπληρώσεως αυτής της υποχρεώσεως, είτε ελλείψει κάθε ενημερώσεως είτε διά της παροχής ενημερώσεως που δεν είναι αρκούντως σαφής και ακριβής, μπορεί να δικαιολογήσει, αυτή καθεαυτή, την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 226 ΕΚ για τη διαπίστωση της παραβάσεως αυτής [46].

44 — Αποφάσεις της 25ης Μαΐου 1982, 96/81, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών (Συλλογή 1982, σ. 1791, σκέψη 7), και της 12ης Σεπτεμβρίου 2000, C-408/97, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών (Συλλογή 2000, σ. I-6417, σκέψεις 15 και 16).

45 — Βλ. αποφάσεις της 25ης Μαΐου 1982, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 44, σκέψη 7) και Επιτροπή κατά Ιταλίας (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 14, σκέψη 26).

46 — Αποφάσεις της 25ης Μαΐου 1982, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 44, σκέψη 8) και Επιτροπή κατά Ιταλίας (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 14, σκέψη 27).

113. Σε ό,τι αφορά τα έξοδα της ένδικης διαδικασίας, η Ιρλανδία ήδη με την απάντησή της στην πρώτη αιτιολογημένη γνώμη επικαλέσθηκε την εξουσία των ιρλανδικών δικαστηρίων να λαμβάνουν απόφαση για τα δικαστικά έξοδα ευνοϊκή για τον ηττηθέντα προσφεύγοντα.

114. Εξάλλου, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη κατοχυρώνεται κατ' ουσίαν με τον Planning and Development Act 2000, όπως τροποποιήθηκε με τον Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006. Η Ιρλανδία απέστειλε το κείμενο του νόμου αυτού στην Επιτροπή στις 30 Νοεμβρίου 2006, ήτοι πριν την εκπνοή της προθεσμίας που τάχθηκε με τη δεύτερη αιτιολογημένη γνώμη.

115. Συνεπώς, η Ιρλανδία γνωστοποίησε στην Επιτροπή τα ουσιώδη μέτρα για τη μεταφορά της οδηγίας 2003/35 στην εσωτερική έννομη τάξη.

116. Η Επιτροπή παρατηρεί εντούτοις ότι η Ιρλανδία δεν γνωστοποίησε τις δύο αποφάσεις του ιρλανδικού High Court στην υπόθεση Friends of the Curragh Environment [47].

117. Η Ιρλανδία αντιτείνει καταρχάς ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να ενημερώνουν την Επιτροπή για *υφιστάμενες* διατάξεις οι οποίες μεταφέρουν στην εσωτερική έννομη τάξη την οδηγία 2003/35. Οι δύο αποφάσεις αναφέρονται στον Planning and Development Act 2000 όπως ίσχυε πριν την έκδοση της οδηγίας 2003/35.

118. Όπως σημειώνει η Επιτροπή, το Δικαστήριο έχει δώσει στο ζήτημα αυτό λύση αντίθετη προς την άποψη της Ιρλανδίας: Αν και στα κράτη μέλη παρέχεται η δυνατότητα να διασφαλίσουν, επί της ουσίας, τη μεταφορά μιας οδηγίας με τους ήδη ισχύοντες κανόνες της εθνικής τους νομοθεσίας, εντούτοις σε καμία περίπτωση δεν απαλλάσσονται από την τυπική υποχρέωση να ενημερώνουν την Επιτροπή αναφορικά με τους εν λόγω κανόνες, ώστε να μπορεί αυτή να εκτιμήσει κατά πόσον είναι σύμφωνοι με τη συγκεκριμένη οδηγία [48].

119. Επιπλέον, η Ιρλανδία αντιτείνει ότι είναι δυσχερές να εκτεθεί, στο πλαίσιο της απαντήσεως σε μια αιτιολογημένη γνώμη, ο τρόπος με τον οποίον η ιρλανδική νομολογία μεταφέρει τις διατάξεις της οδηγίας σχετικά με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Μια γενική αναφορά στη νομολογία αυτή σε συνδυασμό με παραπομπή στο οικείο κεφάλαιο του κυριότερου εγχειριδίου διοικητικού δικαίου στην Ιρλανδία θα πρέπει να αρκεί. Οι δηλώσεις του High Court αποτελούν obiter dicta, τα οποία δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση την επάρκεια της μεταφοράς της οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη. Μόνο μετά την τελευταία επιστολή προς την Επιτροπή εκδόθηκε πρόσφορη απόφαση του High Court [49].

47 — Προπαρατεθείσες στις υποσημειώσεις 19 και 34.

48 — Απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 14, σκέψη 30).

49 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 20.

120. Με τον ισχυρισμό αυτόν όμως η Ιρλανδία αγνοεί τις υποχρεώσεις οι οποίες βαρύνουν τα κράτη μέλη κατά τη μεταφορά οδηγιών στην εσωτερική έννομη τάξη. Οι υποχρεώσεις αυτές δεν επηρεάζονται από το αν ένα κράτος μέλος μεταφέρει μια οδηγία στην εσωτερική έννομη τάξη μέσω νομολογιακών κανόνων ή μέσω νομοθετικών μέτρων. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να ερευνάται ως προς την καθεμία διάταξη της οδηγίας ποια μέτρα είναι απαραίτητα για τη μεταφορά της. Εφόσον το κράτος μέλος επιθυμεί να επικαλεσθεί υφιστάμενο δίκαιο το οποίο παραμένει σε ισχύ, πρέπει να προσδιορίσει το δίκαιο αυτό, πριν προβεί στη διαπίστωση ότι δεν είναι αναγκαία περαιτέρω μέτρα.

121. Ακριβώς τα πορίσματα της έρευνας αυτής μπορεί (και οφείλει) να γνωστοποιήσει το κράτος μέλος στην Επιτροπή, χωρίς ουσιώδη πρόσθετη επιβάρυνση. Οι δυσχέρειες ενός συστήματος δικαστικών προηγουμένων δεν έγκεινται στην παρουσίαση των πορισμάτων της έρευνας αυτής, αλλά στη διεξαγωγή της. Το κράτος μέλος όμως οφείλει, ανεξάρτητα από την υποχρέωση ενημερώσεως, να διεξαγάγει την εν λόγω έρευνα.

122. Συναφώς, πρέπει να συμφωνήσω με την Επιτροπή ότι τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνονται αμφιβολίες ως προς την ορθή μεταφορά των διατάξεων μιας οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη δεν επιτρέπεται να εξαιρούνται από την ενημέρωση για την εν λόγω μεταφορά. Οι αποφάσεις κατά τις οποίες μια οδηγία δεν έχει ακόμη μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη έχουν σημασία ακριβώς στις περιπτώσεις στις οποίες ένα κράτος μέλος στηρίζεται στο ότι η υφιστάμενη νομολογία μεταφέρει επαρκώς την οδηγία στην εσωτερική έννομη τάξη.

123. Συνεπώς, η Ιρλανδία θα έπρεπε να έχει υποβάλει στην Επιτροπή μια παρουσίαση της ιρλανδικής νομολογίας, από την οποία να προκύπτει ότι οι διατάξεις της οδηγίας 2003/35 σχετικά με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη έχουν μεταφερθεί επαρκώς στην εσωτερική έννομη τάξη. Στο πλαίσιο αυτό, η Ιρλανδία θα μπορούσε να έχει διευκρινίσει την έκταση ισχύος των σχετικών δικαστικών κρίσεων.

124. Συνεπώς, διαπιστώνεται ότι η Ιρλανδία, μη ενημερώνοντας την Επιτροπή σχετικά με τις δύο αποφάσεις του High Court στην υπόθεση Friends of the Curragh Environment, παρέβη, ως προς τη μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη του άρθρου 10α της οδηγίας για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και του άρθρου 15α της οδηγίας 96/61, την υποχρέωση ενημερώσεως που υπέχει από το άρθρο 6 της οδηγίας 2003/35.

V — Δικαστικά έξοδα

125. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος

καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Τέτοιο αίτημα υπέβαλε μόνον η Επιτροπή, η οποία νίκησε μεν εν μέρει, αλλά ηττήθηκε ως προς σημαντικά τμήματα της προσφυγής της. Συνεπώς αμφότεροι οι διάδικοι θα πρέπει να φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

VI — Πρόταση

126. Προτείνω στο Δικαστήριο, επομένως, να αποφανθεί ως εξής:

1. Η Ιρλανδία, μη λαμβάνοντας, σύμφωνα με τα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 4, παράγραφοι 2 έως 4, της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/11/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997, όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσει επαρκώς ότι, πριν από την χορήγηση της άδειας, τα έργα που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον τα οποία εμπίπτουν στην κατηγορία «κατασκευή οδών» του παραρτήματος ΙΙ, σημείο 10, στοιχείο ε΄, της οδηγίας αυτής υποβάλλονται, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 της εν λόγω οδηγίας, σε διαδικασία λήψεως αδείας και σε εκτίμηση των επιπτώσεών τους, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή.

2. Η Ιρλανδία,

— μη θεσπίζοντας όλες τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για τη συμμόρφωσή της προς τα άρθρα 3, σημεία 3, 4, 5 και 6, και 4, σημεία 2 και 3, της οδηγίας 2003/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τη συμμετοχή του κοινού στην κατάρτιση ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων που αφορούν το περιβάλλον και με την τροποποίηση όσον αφορά τη συμμετοχή του κοινού και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, των οδηγιών 85/337 και 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου,

— μη θέτοντας στη διάθεση του κοινού, σύμφωνα με το άρθρο 10α της οδηγίας 85/337 και το άρθρο 15α της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1996, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης, όπως αμφότερες τροποποιήθηκαν με την οδηγία 2003/35, πρακτικές πληροφορίες σχετικά με την πρόσβαση στις διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες αναθεώρησης, και

— μην ενημερώνοντας την Επιτροπή σχετικά με τις δύο αποφάσεις του High Court στην υπόθεση Friends of the Curragh Environment,

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 6 της οδηγίας 2003/35.

3. Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή.

4. Η Ιρλανδία και η Επιτροπή φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.